

Onderwerp Raadsstuk Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor ongedocumenteerden	
Nummer	2019/241073
Portefeuillehouder	Meijs/Roduner
Programma/beleidsveld	1.2 Maatschappelijke participatie – sociale basis
Afdeling	GRIFFIE
Auteur	Frank Visser, Ziggy Klazes, Els Booms-van der Meer
Telefoonnummer	06-54654291
Email	griffiebureau@haarlem.nl
Kernboodschap	Voorgesteld wordt om - in navolging van steden als Amsterdam en Utrecht - cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel te maken van de Haarlemse aanpak met betrekking tot ongedocumenteerden om zo het werken aan perspectief te verbreden. Zo wordt zowel succesvolle terugkeer als succesvolle inburgering bevorderd. Tenslotte wordt voorgesteld om de dekking van de Haarlemse vrijwilligersverzekering aan te passen zodat ook ongedocumenteerden die vrijwilligerswerk verrichten hieronder vallen.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van de initiatiefnemers in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	- Visie op de maatschappelijke integratie en participatie van statushouders in Haarlem (2016/509673) - Sociaal programma statushouders (2016/1555743) - Initiatiefvoorstel Ontwikkelingsmogelijkheden voor ongedocumenteerden – gemeenteraad Utrecht
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het initiatiefvoorstel “Ontwikkelingsmogelijkheden voor ongedocumenteerden”, Besluit: 1. als beleid vast te stellen dat cursussen en praktijkleertrajecten voor ongedocumenteerden onderdeel uitmaken van de Haarlemse aanpak met betrekking tot ongedocumenteerden en het college opdracht te geven deze cursussen en praktijkleertrajecten op te zetten in samenwerking met Stem in de Stad en haar partners; 2. het college opdracht te geven ondersteuning te bieden aan Stem in de Stad en haar partners in hun werk om duurzame terugkeer mogelijk te maken en het casemanagement te intensiveren;

	3. het college opdracht te geven om eenmalig 15.000 euro vrij te maken uit het budget voor maatschappelijke participatie dan wel de algemene middelen als opstartkosten voor deze uitbreiding van de aanpak met betrekking tot ongedocumenteerden; 4. het college op te dragen om, in overleg met de verzekeringsmaatschappij, de activiteiten van ongedocumenteerden te laten vallen onder de dekking van de Haarlemse vrijwilligersverzekering; 5. het college op te dragen de raad voor 1 september 2020 te informeren over de voortgang; de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

Ongedocumenteerden kunnen (nog) niet terugkeren naar hun herkomstland, maar hebben op basis van internationale verdragen wel recht op opvang. Binnen Nederland mogen zij niet zelfstandig werken of wonen. In deze situatie zijn zij compleet afhankelijk van overheidsvoorzieningen.

De omstandigheden in Nederland beïnvloeden het psychologisch welbevinden van een ongedocumenteerde aanzienlijk. Deze uitgangspositie belemmert zowel inburgering als terugkeer. Uit onderzoek en praktijkervaring is gebleken dat ontwikkelingstrajecten goed zijn voor het psychisch welbevinden van mensen en bijdragen aan zowel snelle inburgering als terugkeer. Door actief bezig te zijn, blijven mensen weerbaarder en ervaren zij meer regie over hun leven. Vanuit die houding is het makkelijk om de stap te zetten naar terugkeer en gaat inburgering soepeler.

Naast ontwikkelingsmogelijkheden in Nederland, speelt ook het perspectief in het land van herkomst een belangrijke rol in terugkeer. Het gebrek aan kansen op de arbeidsmarkt in het herkomstland is één van de belangrijkste belemmeringen om terug te keren. Dit wordt versterkt door het feit dat veel ongedocumenteerden naar Nederland reizen op een leeftijd waarop zij eigenlijk onderwijs zouden moeten volgen. Door kennis en ervaring op te doen in Nederland, hebben ongedocumenteerden een betere startpositie in het herkomstland. Andere belemmerende factoren zijn het gebrek aan sociale netwerken of huisvesting in het herkomstland.

Dit initiatiefvoorstel beoogd om - in navolging van andere steden als Amsterdam en Utrecht - cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel te maken van de Haarlemse aanpak met betrekking tot ongedocumenteerden om zo het werken aan perspectief te verbreden. Om de kennis en ervaring opgedaan in Haarlem tot haar recht te laten komen in het land van herkomst is het van belang dat rekening wordt gehouden met de belemmerende factoren in het herkomstland. De randvoorwaarden voor perspectief moeten goed in beeld worden gebracht. Door middel van persoonlijke, flexibele begeleiding door Stem in de Stad en andere non-gouvernementele organisaties (NGO's), kan een brug geslagen worden tussen de activering in Haarlem en een duurzame toekomst in het herkomstland.

Tenslotte wordt voorgesteld om de dekking van de Haarlemse vrijwilligersverzekering aan te passen zodat ook ongedocumenteerden die vrijwilligerswerk verrichten hieronder vallen.

2. Voorstel aan de raad

De initiatiefnemers stellen de raad voor:

1. als beleid vast te stellen dat cursussen en praktijkleertrajecten voor ongedocumenteerden onderdeel uitmaken van de Haarlemse aanpak met betrekking tot ongedocumenteerden en het college opdracht te geven deze cursussen en praktijkleertrajecten op te zetten in samenwerking met Stem in de Stad en haar partners;
2. het college opdracht te geven ondersteuning te bieden aan Stem in de Stad en haar partners in hun werk om duurzame terugkeer mogelijk te maken en het casemanagement te intensiveren;
3. het college opdracht te geven om eenmalig 15.000 euro vrij te maken uit het budget voor maatschappelijke participatie dan wel de algemene middelen als opstartkosten voor deze uitbreiding van de aanpak met betrekking tot ongedocumenteerden;
4. het college op te dragen om, in overleg met de verzekeringsmaatschappij, de activiteiten van ongedocumenteerden te laten vallen onder de dekking van de Haarlemse vrijwilligersverzekering;
5. het college op te dragen de raad voor 1 september 2020 te informeren over de voortgang;

3. Beoogd resultaat

Met het voorstel wordt beoogd bij te dragen aan zowel succesvolle terugkeer als aan succesvolle inburgering van ongedocumenteerden.

4. Argumenten

1. *Het voorstel bevordert zowel geslaagde terugkeer als inburgering*
2. *Het voorstel bevordert de weerbaarheid en het psychisch welbevinden van ongedocumenteerden*
3. *Het voorstel vergroot het perspectief dat ongedocumenteerden hebben bij terugkeer in hun herkomstland op het gebied van sociale netwerken, huisvesting en werk.*
4. *Het voorstel slaat een brug tussen Haarlemse initiatieven met betrekking tot ongedocumenteerden en de afspraken rondom inburgering en terugkeer uit het regeerakkoord.*
5. *Het voorstel benut het potentieel van de lokale Haarlemse initiatieven in de begeleiding bij vrijwillige terugkeer.*
6. *Door als gemeente een startbudget beschikbaar te stellen, zijn externe partijen eerder bereid om fondsen te bieden.*
7. *De verdiepte aanpak verdient zichzelf naar verwachting terug omdat een betere doorstroom zorgt dat op termijn de kosten voor opvang en begeleiding van ongedocumenteerden door NGO's/fondsen en de gemeente lager zullen worden.*

5. Risico's en kanttekeningen

1. Landelijke wet- en regelgeving

Op gemeentelijke invulling van voorzieningen voor ongedocumenteerden is landelijke wet- en regelgeving van toepassing wat betreft toelating en terugkeer. Dit voorstel past binnen de huidige kaders die landelijk gesteld zijn (zie bijlage 1 van het initiatiefvoorstel: Juridisch kader).

De nadere uitwerking en implementatie van het regeerakkoord en de afspraken rondom LVV kan van invloed zijn op de uitwerking van dit voorstel. Het is nog niet duidelijk wanneer deze nadere uitwerking en implementatie zal plaatsvinden. De uitwerking van dit voorstel hoeft hier niet op te wachten, aangezien het voorstel zich richt op het aanleren van vaardigheden en kennis die in ieder toekomstscenario van de ongedocumenteerden bruikbaar zijn.

2. Samenwerking initiatieven

Om dit project te laten slagen is samenwerking met verschillende initiatieven noodzakelijk. Heldere taakverdeling en goede communicatie zijn vereisten voor de slagingskansen van dit voorstel. Op dit moment speelt Stem in de Stad een centrale rol binnen Haarlem. Daarnaast zoeken diverse organisaties elkaar op via de werkgroep 'Aan de Slag'. In deze werkgroep participeren Vluchteling Onder Dak, Wij Zijn Hier, ASKV/ SV, Villa Vrede, OKIA en Stichting LOS¹. De verwachting is dan ook dat afstemming rondom implementatie van dit voorstel redelijk voorspoedig zal verlopen.

3. Terugkeer van veel factoren afhankelijk

Terugkeerbereidheid is een complex geheel waarbij zowel de veiligheidssituatie en perspectief in land van herkomst een rol speelt, als de wijze waarop de vreemdelingen in Nederland wordt begeleid. Het activeren is maar één onderdeel in dit complex van factoren.

4. Financiering cursussen en praktijkleertrajecten op lange termijn vraagt aandacht

Op de lange termijn zullen de grootte en omvang van cursussen en praktijkleertrajecten afhangen van externe financiering. Stem in de Stad en haar partners zijn bereid om op zoek te gaan naar fondsen hiervoor.

6. Uitvoering

De gemeente heeft zelf geen uitvoerende taak in terugkeerbegeleiding, maar speelt een belangrijke schakel tussen lokale organisatie Stem in de Stad en haar partners, het rijk en andere samenwerkingspartners. Ondersteuning is met name gericht op verbinding en communicatie tussen de betrokken organisaties. Een groot deel van het uitvoerende werk wordt door maatschappelijke organisaties Stem in de Stad en haar partners gedaan. Na de opstartfase zullen de cursussen en praktijkleertrajecten onderdeel worden van het Haarlemse beleid en -budget voor ongedocumenteerden. Het startbedrag is bedoeld om samenwerkingsverbanden op te zetten en een werkwijze vast te stellen.

7. Bijlagen

Initiatiefvoorstel "Ontwikkelingsmogelijkheden voor ongedocumenteerden"

¹ <http://iedereen-aandeslag.nl/>